

અર્થશાસ્ત્ર (૩૧૮)

શિક્ષક ચિહ્નિત મૂલ્યાંકન પત્ર

કુલ ગુણ : ૨૦

નોંધ: (i) બધા પ્રશ્નો ફરજિયાત છે. દરેક પ્રશ્ન ના ગુણ સામે આપવામાં આવેલ છે.

(ii) જવાબ પત્રકના પ્રથમ પૃષ્ઠ પર તમારું નામ, નોંધણી નંબર, AI નામ અને વિષય સ્પષ્ટ લખો.

1. નીચેનામાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો લગભગ 40-60 શબ્દોમાં જવાબ આપો. ૨ ગુણ
a). જેમ તમે જાણો છો કે ભારતીય અર્થતંત્ર વિકાસશીલ અર્થતંત્ર છે. આપણી અર્થવ્યવસ્થા છે (પાઠ ૧ જુઓ)
વિશ્વની વિકસિત અર્થવ્યવસ્થાની કતારમાં પોતાનું પગલું આગળ ધપાવ્યું. શું
શું તમે ભારતીય અર્થતંત્રને વિકસિત અર્થતંત્ર બનાવવા માટે માપદંડો સૂચવશો?
b). ભારતને તેની વિવિધ સામાજિક-આર્થિક સમસ્યાને ઉકેલવામાં પંચવર્ષીય યોજના પદ્ધતિ અપનાવી છે
આ નિવેદનના પ્રકાશમાં, ભારતમાં પંચવર્ષીય યોજના ઉદ્દેશ્યની સુસંગતતા શું છે? (પાઠ ૨ જુઓ) .
2. નીચેનામાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો લગભગ 40 થી 60 શબ્દોમાં જવાબ આપો. ૨ ગુણ
a). “આર્થિક વૃદ્ધિની વિભાવનાને કોઈ દેશના આર્થિક વિકાસની પૂર્વ શરત તરીકે ગણવામાં આવે છે. વિધાનને
યોગ્ય દ્રષ્ટાંત સાથે સમજાવો. (પાઠ ૩ જુઓ)
b). 21મી સદીની શરૂઆતમાં આપણા દેશમાંથી ગરીબી અને બેરોજગારીનું પ્રમાણ ઘટાડવું.
સરકાર દ્વારા શરૂ કરાયેલા કેટલાક ભાવિ કાર્યક્રમો અને નીતિઓની યાદી
આપી દો. (પાઠ ૪ જુઓ)
3. નીચેનામાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો લગભગ 40 થી 60 શબ્દોમાં જવાબ આપો. ૨ ગુણ
a). ભારતની ગ્રામીણ વસ્તી ગામડાઓમાંથી શહેર તરફ ઝડપથી સ્થળાંતર કરી રહી છે. જેના કારણે
બેરોજગાર કામદારોનું એક વિશેષ જૂથ બન્યું છે. સ્થળાંતરનાં કારણો ઓળખો અને સ્થળાંતર
વધતા વલણને અંકુશમાં લેવા માટે કેટલાક યોગ્ય પગલાં સૂચવો (પાઠ ૪ જુઓ)
b). ધોરણ X મા ના 40 વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા અંગ્રેજીમાં મેળવેલા ગુણ નીચે આપેલ છે.
20, 25, 27, 28, 30, 37, 31, 36, 32, 35, 33, 34, 58, 38, 56, 39, 55, 40, 41, 54, 53, 42, 43,
50, 44, 51, 49, 45, 52, 48, 46, 47, 35, 38, 40, 40, 58, 42, 42, 32.
5 (20 -25) ના વર્ગ અંતરાલ સાથે નીચેના વિવિધ પ્રકારના આંકડાકીય આવર્તન વિતરણ કોષ્ટકો બનાવો
i. વિશિષ્ટ શ્રેણી ii. સમાવિષ્ટ શ્રેણી, iii. ઓપન-એન્ડ વર્ગો, iv. સંચિત આવર્તન (પાઠ ૬ જુઓ)
4. નીચેનામાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો લગભગ 100-150 શબ્દોમાં જવાબ આપો. સંખ્યાત્મક પ્રશ્નો માટે ૪ ગુણ

શબ્દ મર્યાદા લાગુ નથી

- a) નીચેના ડેટાનો આલેખ આના સ્વરૂપમાં દોરો; હિસ્ટોગ્રામ, આવર્તન બહુકોણ અને સંચિત આવર્તન વળાંક (ઓગિવ કરતાં ઓછું અને ઓગિવ કરતાં વધુ). (પાઠ ૭ જુઓ)

ગુણ	0 - 10	10 - 20	20 - 30	30 - 40	40 - 50	50 - 60	60 - 70
વિદ્યાર્થીઓ	5	10	20	30	12	8	5

- b). આંકડાશાસ્ત્રના અભ્યાસનો અર્થ એ છે કે આંકડાનું વિજ્ઞાન અથવા આંકડાની પદ્ધતિ જે તેને આંકડાકીય તપાસના વિવિધ તબક્કામાંથી પસાર થવું પડે છે. આંકડાકીય કસોટી સાધનો અને તકનીકોની મદદથી આ જણાવો. (પાઠ ૫ જુઓ)

5. નીચેનામાંથી કોઈપણ એક પ્રશ્નનો લગભગ 100-150 શબ્દોમાં જવાબ આપો. ૪ ગુણ

- a). શ્રી અતુલને સફરજન અને નારંગીની ખરીદી પાછળ રૂ. 5 ખર્ચવા પડે છે જેના ભાવ છે રૂ 1/સફરજન અને રૂ 50/નારંગી. વળાંક વિશ્લેષણ દ્વારા સંતુલન સ્તર પ્રાપ્ત કરવા માટે કેટલા સફરજન અને નારંગી ખરીદી શકશે? જવાબના વિવિધ તબક્કાઓ સમજાવો જેમાં ઉદાસીનતા વળાંક વિશ્લેષણ રૂપે નીચેના પાસાઓનો સમાવેશ થશે—

- ઉપભોક્તા સંતુલનનું નિવેદન
- સમતુલાની શરતો
- વિશ્લેષણ માટે સમયપત્રક
- ઉદાસીનતા વળાંકની ગ્રાફિકલ રજૂઆત
- સમજૂતી ગ્રાફિકલ પ્રસ્તુતિ.

(પાઠ ૧૪ જુઓ)

- b). “એવું માનવામાં આવે છે કે દેશના આર્થિક વિકાસ માટે આર્થિક નીતિ ઘડતી વખતે હકારાત્મક આર્થિક નિવેદનો અને આદર્શ આર્થિક નિવેદનો બંને અવિભાજ્ય છે. યોગ્ય ઉદાહરણો આપીને આ નિવેદનને યોગ્ય ઠેરવો. (પાઠ ૧૨ જુઓ)

6. નીચે આપેલા વિષયોમાંથી કોઈપણ એક પ્રોજેક્ટ તૈયાર કરો. ૬ ગુણ

- a). નાના ઉત્પાદન એકમની મુલાકાત લો, જ્યાં ઉત્પાદન પ્રક્રિયા માં 15 થી ઓછા મજૂરો સામેલ છે. મજૂરોનો સમાવેશ થાય છે. એકમની વર્તમાન સ્થિતિ અને કામગીરીને લગતી આંકડાઓ જુઓ અને એકત્રિત કરો. તમારા અવલોકન અને એકત્રિત ડેટાના આધારે ઉત્પાદન કાર્યની વિભાવનાના નીચેના પાસાઓ હેઠળ પ્રોજેક્ટ તૈયાર કરો—

- ઉત્પાદન કાર્યનો ખ્યાલ.
- ઉત્પાદનના ચાર પરિબલોનું સંક્ષિપ્ત વર્ણન.
- TP, AP, MPની ટેબ્યુલર રજૂઆત.
- એપી અને એમપી વચ્ચેના સંબંધની ગ્રાફિકલ રજૂઆત.
- ઉત્પાદન કાર્યના તબક્કાઓ.
- ઉત્પાદન પ્રક્રિયા દરમિયાન તર્કસંગત નિર્ણયનો તબક્કો.

(પાઠ ૧૭ જુઓ)

- b) તમારા વિસ્તારની બે શાળાઓમાંથી વિદ્યાર્થીઓના પ્રદર્શન સંબંધિત ડેટા એકત્રિત કરો

બોર્ડની પરીક્ષા. તમને બે નમૂના શાળાઓ લેવાનું સૂચન કરવામાં આવે છે - એક ખાનગી શાળા અને સરકારી શાળા. બોર્ડની પરીક્ષામાં કોમર્સ વિભાગ માં વિદ્યાર્થીઓના પ્રદર્શન સંબંધિત ડેટા એકત્રિત કરો નીચેના શીર્ષક હેઠળ પ્રોજેક્ટ તૈયાર કરો

-પ્રોજેક્ટ કાર્યના ઉદ્દેશ્યો.

- માહિતીનો સંગ્રહ અને વર્ગીકરણ.

- પાંચ ડાયાગ્રામ અને બાર ડાયાગ્રામ તૈયાર કરો.

- વિદ્યાર્થીઓના પ્રદર્શનની સરખામણી કરો.

- નિષ્કર્ષ.

(પાઠ ૭ જુઓ)